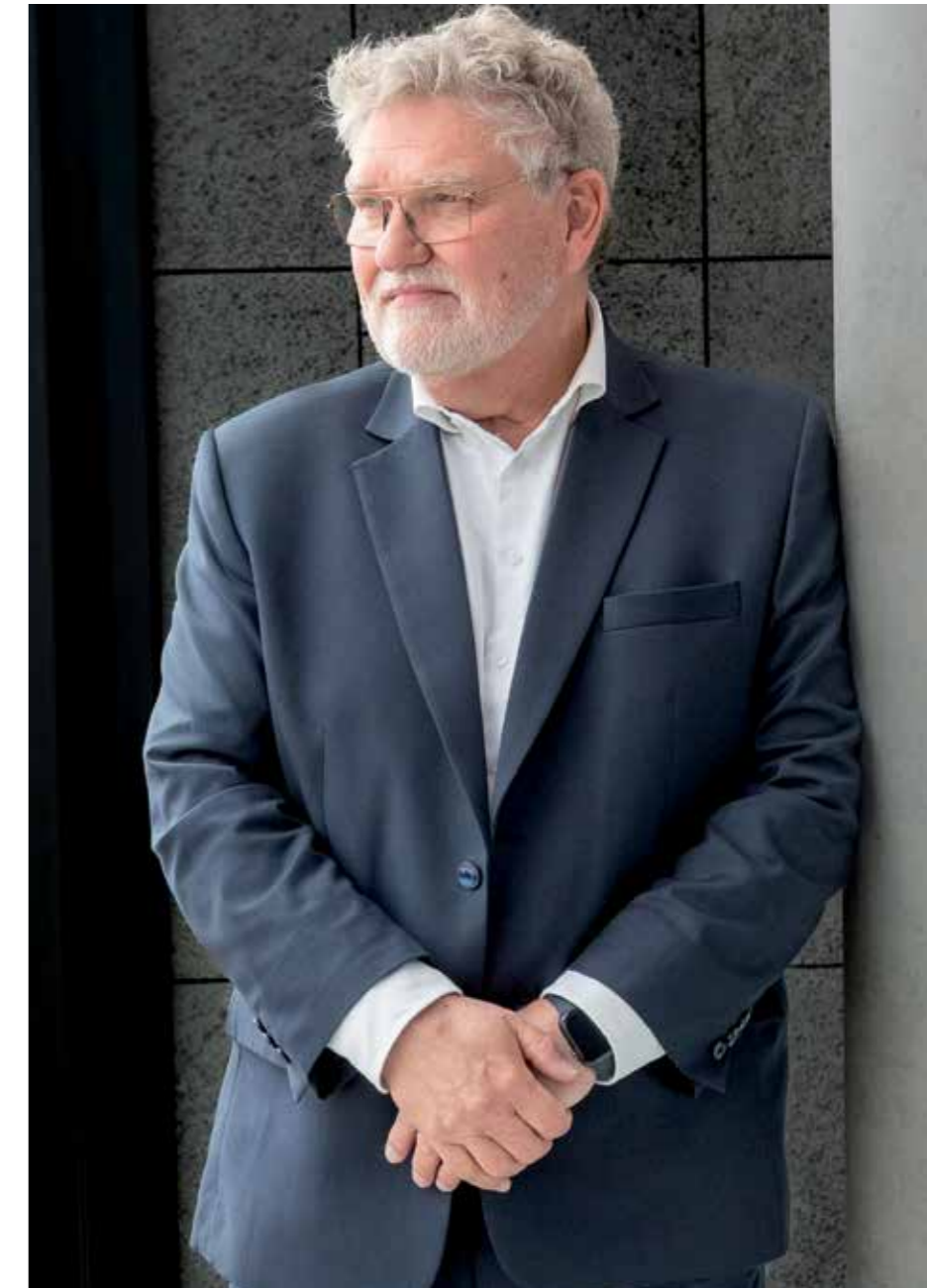

Stap voor stap de meest solide IT

Het programma Grensverleggende IT (GrIT) is omvangrijk. Het is gestart in 2021 door het ministerie van Defensie met als doel een veilige, toekomstbestendige en flexibele IT-infrastructuur. De geopolitieke werkelijkheid is sinds de start van het programma weerbarstig gebleken – en dat is van invloed op de aard en uitrol. GOV Magazine gaat in gesprek met programmadirecteur Perry van der Weijden.

Na de herijking van het programma in 2024 zijn er drie pijlers gedefinieerd. Daarmee is het programma opgedeeld in overzichtelijke onderdelen binnen één integrale opdracht, duidt Van der Weijden. Hij licht toe: “Pijler 1 gaat over de operationele IT voor de operatie. Dat zijn de IT-modules of *capability sets* die nodig zijn om verbinding, functionaliteit en ondersteuning voor de operationele inzet te leveren. Daarbij ligt de focus onder meer op de operationele commando’s: de gevechtseenheden van de Marine, Landmacht, Luchtmacht en de Marechaussee. Pijler 2 betreft de IT-infrastructuur: datacenters, netwerk- en securityvoorzieningen. Deze modernisering maken we van de huidige IT naar GrIT. Die zal continu verder ontwikkeld en vernieuwd worden in de toekomst om Defensie te blijven voorzien van een toekomstbestendige en moderne IT-infrastructuur. Daarbinnen is ook het private cloud-platform in ontwikkeling. Pijler 3 is de IT voor alle eindgebruikers. Hier worden de IT-systemen gerealiseerd waar elke gebruiker direct mee werkt; zoals de moderne werkomgeving en de communicatiemiddelen (telefonie-, video en chatsystemen).” “In samenhang is sprake van een ingrijpende verandering. De pijlers zijn daarom ingericht om de uitvoering overzichtelijk te organiseren en de levering van operationele meerwaarde te versnellen.”

Perry van der Weijden is sinds 1 juni 2025 programmadirecteur Grensverleggende IT (GrIT) bij het ministerie van Defensie. Van der Weijden werd in 2019 verkozen tot *CIO of the Year*, hij was destijds werkzaam als hoofdingenieur-directeur/CIO bij Rijkswaterstaat. Eerder was hij directeur/oprichter van SSC-ICT Den Haag. Defensie is geen onbekende organisatie voor Van der Weijden, van 1977 tot en met 1981 maakte hij deel uit van het Korps Mariniers.

Die verschillende pijlers kennen verschillende prioriteiten en tijdlijnen? Wat is de globale planning?

“Die pijlerindeling helpt ons op dit moment om tempo te houden, grip te vergroten en effect te versnellen. We kunnen resultaten in Pijler 1 – zoals de voortgang op de modules voor ontplooid optreden en de *proof of concepts* met de operationele commando’s – gericht versnellen, terwijl we in Pijler 2 met een herstel- en verbeterplan, extra capaciteit en externe validatie de oplevering van het private cloud-platform voorspelbaarder maken. Zo blijft de beweging in het programma zichtbaar en kunnen we stap voor stap de digitale basis voor Defensie versterken.”

“Ondanks de gevraagde snelheid is er wel volgorde nodig. De werkplek omgeving kan pas worden gerealiseerd zodra de onderliggende infrastructuur staat. Er zijn inmiddels twee datacenters gerealiseerd waarin al diensten draaien. Het private cloud-platform is in ontwikkeling richting een eerste fase. Daarna kan het platform gefaseerd worden gevuld met applicaties die vanuit de huidige omgeving migreren.”

“
Informatiegestuurd
optreden staat of
valt met IT

“Aan een goed programma zitten uiteraard verwachtingen en tijdlijnen. Tegelijkertijd: dit is van zichzelf al een uitzonderlijk grote verandering, en Defensie stelt – terecht – hoge eisen aan veiligheid, robuustheid en beheersbaarheid. Dat

maakt het complex, maar het zorgt er ook voor dat wat we opleveren direct aansluit op wat de organisatie nodig heeft. Ik ben vorig jaar juli begonnen in deze functie en ik hoor mensen wel eens verzuchten ‘het duurt lang’. Maar ik zie ook dat we tempo maken: we verwachten halverwege dit jaar de eerste applicaties op het platform te zetten. Ik ken andere voorbeelden in de markt, die er langer over doen en die niet half zo complex zijn qua uitvoering, beveiliging, *stakeholders*, als dit proces.”

Zit er nu extra tijdsdruk op vanwege de geopolitieke ontwikkelingen? Die zijn wel aan veranderingen onderhevig sinds jij instapte vorig jaar...

“Dat is zeker waar, maar ik heb geen invloed op de geopolitieke ontwikkelingen. Ik kan wel sturen op duidelijke doelen en een planning. De verwachting is dat we medio dit jaar de eerste applicaties op het private cloud-platform kunnen plaatsen, en dat doen we gefaseerd, omdat het om duizenden applicaties gaat. We hebben daarvoor een indeling gemaakt in migratiewaves, waarbij we prioritering hebben aangebracht. De huidige koers is dat die gefaseerde migratie richting 2030 doorloopt, maar we blijven dat uiteraard toetsen aan voortgang, randvoorwaarden en de afhankelijkheden binnen het programma. Het doel is dat we de huidige voorzieningen

stap voor stap kunnen uit faseren zodra de nieuwe omgeving aantoonbaar stabiel en beheersbaar draait. Bij een complexe en gefaseerde migratie als deze vraagt de realisatie voortdurende afstemming op technische en organisatorische afhankelijkheden. De mogelijke impact van recente veranderingen op de eindmijlpaal wordt in een volgende voortgangsrapportage nader toegelicht.”

“Specifiek voor Pijler 1, de operationele IT, rollen we gefaseerd de eerste voorzieningen nu uit en testen we ze samen met de operationele commando’s. De eerste trajecten zijn gestart bij de Marine en de Marechaussee. Met de Luchtmacht en de Landmacht maken we op dit moment concrete afspraken over de planning, omdat dit soort beproevingen strak moet aansluiten op de operationele agenda. Er is niet op elk moment een gemechaniseerd voertuig of vliegtuig beschikbaar. Juist daarom trekken we hierin nauw op met de operationele commando’s: we plannen de testmomenten gezamenlijk en stemmen af wat er nodig is om de eerste *proof of concepts* zorgvuldig én voortvarend uit te voeren.”

De start van GrIT kende, mede door externe omstandigheden zoals de stikstofproblematiek en de coronapandemie, een aantal uitdagingen. Het Adviescollege ICT-toetsing wees er daarbij op dat de sturing op resultaten scherper kon. Sindsdien is er zichtbaar doorontwikkeld, en inmiddels vervult GrIT een belangrijke rol in de verdere digitalisering van Defensie.

“Zeker. Als er wordt teruggekeken naar de laatste tien tot twintig jaar, dan is te zien dat de focus van Defensie in het verleden anders was. De nadruk lag vaak op missies en het draaiende houden van de bestaande systemen, mede onder financiële druk. Wat inmiddels is veranderd, is dat IT in toenemende mate integraal onderdeel is geworden van de operationele slagkracht van Defensie, waar het eerder vooral ondersteunend was. Die ontwikkeling is ook buiten Defensie zichtbaar. Bijvoorbeeld bij Rijkswaterstaat heb ik gezien dat bruggen, fysieke infrastructuur en vitale processen steeds sterker afhankelijk zijn van informatietechnologie.”

“Voor modern, informatiegestuurd optreden zijn betrouwbare digitale systemen en veilige communicatie randvoorwaardelijk. IT is daarmee een ruggengraat geworden. GrIT helpt Defensie om die digitale basis te versterken: veilig, robuust en toekomstbestendig. Een belangrijk onderdeel daarvan is de ontwikkeling van een soevereine cloudomgeving. Daarin kunnen verschillende softwarecomponenten zitten, ook van internationale leveranciers, maar het uitgangspunt is helder: Defensie houdt zelf eigendom en de regie over beheer, inrichting en gebruik, met een omgeving die gecontroleerd en afgeschermd kan opereren. Zo wordt stap voor stap de digitale slagkracht én de strategische autonomie vergroot.”

“Ik denk dat Defensie al een aantal jaar geleden een

heel goede keus heeft gemaakt door toen al in te zetten op soevereiniteit; daardoor is er nu een voorsprong in uitgangspunten en richting. Tegelijkertijd is het niet realistisch om alle software en hardware die nodig is, volledig van Europees fabricaat af te nemen. Bovendien: als er snel capaciteit nodig is, is de keuze aan de aanbodkant soms beperkt.”

Wat betekent de tijdsdruk voor de manier van werken? Snelheid versus veiligheid, ‘security by design’ is een fundamenteel principe.

“Het proces wordt benaderd met grote zorgvuldigheid, maar ook met oog voor voortgang: veiligheid, robuustheid en beheersbaarheid staan voorop, en tegelijkertijd moet er geleverd worden. Binnen Defensie is de lat hoog

- terecht - en juist daarom is het belangrijk om keuzes te maken die in de operatie echt werken en toekomstbestendig zijn. Niet alles hoeft het nieuwste van het nieuwste te zijn; wat telt is dat het betrouwbaar, veilig en bruikbaar is in de praktijk.”

“Daarom is vroegtijdige samenwerking met de eindgebruikers in de operatie een belangrijk uitgangspunt. Door samen te beproeven en te testen - bijvoorbeeld via *proof of concepts* - komen knelpunten sneller boven tafel dan wanneer alles eerst volledig ‘achter de tekentafel’ wordt uitgewerkt. In de praktijk pakt het immers vaak anders uit dan in ontwerpdocumenten. Een gefaseerde aanpak helpt dan om eerder waarde te leveren, tussentijds te leren en gericht bij te sturen, zodat stap voor stap de meest solide IT ontstaat die aansluit op wat de operatie nodig heeft.”

